

De control-value theory: het effect van emoties op prestaties

written by Simone Pardoel

19 mei 2020

Trots, verveling, (toets)angst, allemaal emoties die de revue passeren in de klas. Deze emoties hebben helaas lang niet allemaal een positief effect. Waar komt dit vandaan? Welk effect heeft het op de leerling? Reinhard Pekrun zocht dit uit en noemde het de control-value theory of achievement emotions: een theorie over het effect van controle en waardeoordelen op emoties en prestaties van leerlingen.

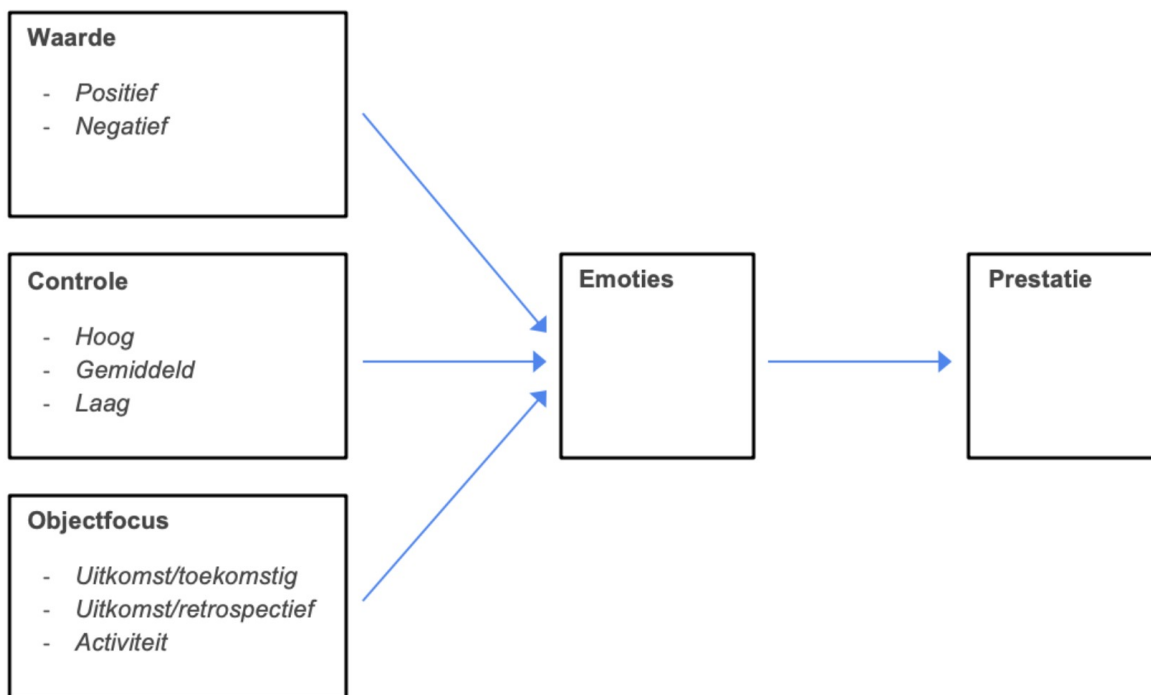
Control-value theory of achievement emotions (CVT)

De theorie stelt dat het ervaren van controle en de waarde die het onderdeel of vak voor de leerling heeft, invloed heeft op de emoties die de leerling ervaart (achievement emotions). Dit kan zijn in de les, tijdens het leren of bijvoorbeeld bij een toets. Deze emoties beïnvloeden vervolgens de prestatie van de leerling

positief of negatief.

De CVT bestaat uit drie onderdelen die emoties beïnvloeden, namelijk: controle, waarde en objectfocus.

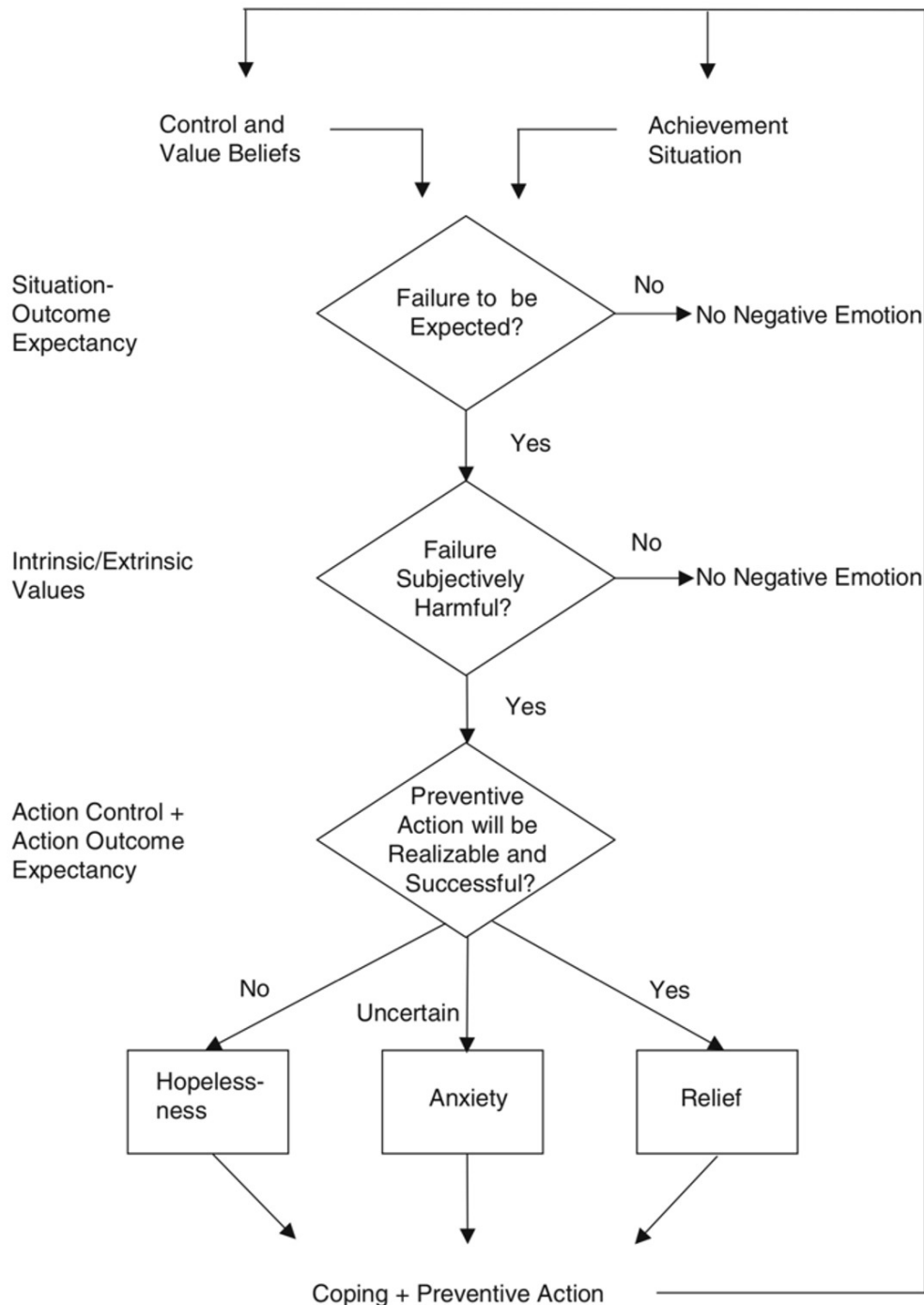
- **Controle:** gaat over hoeveel controle een leerling ervaart over een uitkomst of activiteit. Een hoge controle ervaring leidt tot positieve prestatie uitkomsten en een lage controle ervaring tot negatieve prestatie uitkomsten. Ook kan de leerling geen controle hebben. Dit kan tot negatieve emoties leiden.
- **Waarde:** gaat over de intrinsieke en extrinsieke waarde. De intrinsieke waarde kijkt naar de waarde van een prestatie en de extrinsieke waarde naar de bruikbaarheid. Als de leerling het bijvoorbeeld een handige vaardigheid voor later vindt, zal de extrinsieke waarde hoog zijn. Samen bepaalt dit of de waarde positief of negatief is. Ook kan een uitkomst geen waarde hebben. Dit leidt bijvoorbeeld tot verveling.
- **Objectfocus:** gaat over waar de emotie betrekking op heeft. Dit kan zijn op een activiteit, toekomstige prestatie of retrospectieve prestatie.

Negatieve emoties

Waar positieve emoties gewenst zijn in de klas, kunnen negatieve emoties vervelende gevolgen hebben. Uit verschillende onderzoeken blijkt bijvoorbeeld dat angst kan leiden tot verminderde prestaties. Dit is onderzocht bij

verschillende vakken als lezen en rekenen, maar ook bij beoordelingen in het algemeen. Het onderzoek wees uit dat negatieve emoties als angst en hopeloosheid het gevolg zijn van weinig controle en hoge waardeoordelen. De fasen die deze oordelen doorlopen zijn te zien in het volgende schema:

In de klas

Het schema laat zien hoe controle en waardeoordelen negatieve emoties kunnen veroorzaken, maar wat kunnen we in de klas doen om deze negatieve emoties te voorkomen?

Eigenaarschap

Maak leerlingen autonoom over hun eigen leerproces door ze bijvoorbeeld [zelf leerdoelen te laten stellen](#). Hierdoor ontwikkelen zij meer zelfvertrouwen en zijn de persoonlijk betrokken bij het leren, wat gevoelens van plezier en opwinding kan triggeren. Lees [hier meer over hoe je eigenaarschap creëert in de lessen](#).

Differentiatie

Kijk per leerling welke support hij of zij nodig heeft. Onderzoek laat zien dat de ervaring van controle en waarde verschillend is voor jongens en meisjes. Zo lijken jongens bij wiskunde meer plezier te ervaren en meisje juist meer verveling en angst. Meisjes bleken ook minder controle te ervaren. Houdt daarom rekening met de persoonlijke behoeften van leerlingen.

Aansluiten bij leefwereld

Focus tijdens de lessen zoveel mogelijk op inhoud die [betekenisvol en relevant is voor de interesses van leerlingen](#). Ook vaardigheden aanleren die later van pas kunnen komen vallen hieronder. Deze inhoud en vaardigheden vergroten de interesse en intrinsieke waarde van leerlingen, die vervolgens positieve emoties veroorzaken.

Scaffolding

Daag de leerling uit op een niveau dat [net boven het eigen kunnen ligt](#). Wanneer leerlingen hierin slagen krijgen zij meer zelfvertrouwen. Dit vergroot het plezier en trots en verminderd gevoelens van angst. [Scaffolding doe je zo](#).

Dit artikel is geschreven naar aanleiding van mijn afstudeeronderzoek naar de invloed van emoties op leesvaardigheid. Leerlingen van de bovenbouw van het basisonderwijs zullen hieraan deelnemen. De komende periode zal ik vaker artikelen posten over nieuwe inzichten, resultaten en bevindingen.

Literatuur

Abd-El-Fattah, S. M. (2018). A validation study of the control-value theory within the domain of mathematics at high school: A latent profile analysis. *Journal of*

Psychology & Psychotherapy, 8(5), 348-363. doi:10.4172/2161-0487.1000348

Pekrun, R. (2006). The control-value theory of achievement emotions: Assumptions, corollaries, and implications for educational research and practice. *Educational Psychology Review*, 18. 315-341. doi:10.1007/s10648-006-9029-9

Pekrun, R., Goetz, T., Frenzel, A. C., Barchfeld, P., & Perry, R. P. (2011). Measuring emotions in students' learning and performance: The achievement emotions questionnaire (AEQ). *Contemporary Educational Psychology*, 36(1), 36-48.

Lichtenfeld, S., Pekrun, R., Stupnisky, R. H., Reiss, K., & Murayama, K. (2012). Measuring students' emotions in early years: The achievement emotions questionnaire-elementary school (AEQ-ES). *Learning and Individual Differences*, 22, 190-201. doi:10.1016/j.lindif.2011.04.009

Dit artikel is afkomstig van Vernieuwonderwijs.nl.

Bekijk de meeste recente versie van ons artikel op onze website.

